

Suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Perusopetuslaki 29 §: "Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön".

Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö.

Kiusaamisella tarkoitetaan systemaattista, tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Kiusaamiselle on ominaista kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Tavallista on myös se, että kiusaaminen tapahtuu ryhmässä.

Häirintä voi näyttäytyä epäasiallisena kohteluna ja puheena, joka voi sisältää sukupuoleen liittyviä vihjailevia ilmeitä, eleitä tai kaksimielistä puhetta tai ei-toivottuna fyysisenä kosketuksena. Kiusaamisen ja häirinnän lisäksi kouluyhteisössä voi esiintyä myös muuta ei-toivottua tai aggressiivista ja väkivaltaista käyttäytymistä. Väkivallalla tarkoitetaan tarkoituksellista itseän, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettua fyysisen voiman tai vallan käyttöä, uhkailua tai toteutettua. Sen seurauksena voi olla vamma, psyykinen haitta tai kehitykseen liittyvä vaikeus.

Ennaltaehkäisy

- Sitouttamalla oppilaat koulun järjestyssääntöihin ja rutiineihin kouluun luodaan turvallinen ilmapiiri.
- Rehtori ja apulaisrehtori perehdyttävät uudet sekä pitkään poissa olleet työntekijät kriisitilanteiden ehkäisyyn ja torjuntaan turvallisuuskansion ja perehdytysmateriaalin avulla.
- Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

Väkivaltaisen oppilaan kohtaaminen

- Yritä rauhoittaa tilanne puhumalla.
- Turvaa tilanne, jotta oppilas ei pääse satuttamaan toisia ja itseään.
- Lähetä ohjaaja tai muu oppilas hakemaan apua.
- Älä poistu tilasta, vaan pyri ohjaamaan toiset oppilaat turvalliseen tilaan. Pyri huolehtimaan myös muiden oppilaiden valvonnasta (ohjaaja/toinen opettaja).
- Häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistaminen sekä kielletyn tai häiritsevän esineen/aineen poisotto-oikeus on rehtorilla ja opettajalla. Tilanteessa rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää välttämättömiä voimakeinoja, hätävarjelutilanteessa myös muilla. Välttämättömien voimakeinojen on oltava oikeassa suhteessa oppilaan tai opiskelijan ikään ja tilanteen uhkaavuuteen tai vastarinnan

vakavuuteen sekä tilanteen kokonaisarviointiin. Tilanteessa tulisi olla mukana aina kaksi aikuista, mutta voimakeinoja saa käyttää vain rehtori ja opettaja.

- Tilanteen rauhoituttua paikalla ollut opettaja kuulee kaikkia osapuolia erikseen. Luokanopettaja huolehtii kotien informoimisesta mahdollisimman pikaisesti.
- Terveystenhoitaja arvioi vammat ja tarvittaessa pyytää virka-apua.
- Tilanteen jälkeen sovitaan opetuksen järjestämisestä loppupäivän osalta.
 - Väkivaltaiselle oppilaalle järjestetään kasvatustilaisuus, jonka päätteeksi yhteydenotto kotiin.
 - Tarvittaessa muut koulun kurinpidolliset toimet (jälki-istunto, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen).
 - Tarvittaessa rehtori evää oppilaalta koulunkäyntioikeuden loppupäiväksi tai pidemmäksi ajaksi.
 - Tarvittaessa ota yhteys oppilaan huoltajiin ja pyydä, että he hakevat oppilaan.
- Tarvittaessa järjestetään palaveri, johon kutsutaan huoltajat.
- Asia käsitellään pedagogisessa ryhmässä ja sovitaan tarvittavat jatkotoimenpiteet (väkivaltaisen oppilaan, uhrin ja muiden oppilaiden osalta).
- Viimeistään kolmannen Kake-keskustelun jälkeen Kake-opettaja tekee lastensuojeluilmoituksen.
- Jos oppilaan rauhoittamiseen tarvitaan fyysistä voimaa, tilanteesta laaditaan ilmoitus välttämättömien voimakeinojen käytöstä, joka toimitetaan rehtorin kautta sivistyslautakunnalle.

Oppilaan väkivaltainen käyttäytyminen henkilökuntaa kohtaan

- Työntekijä pyrkii rauhoittamaan tilanteen puhumalla.
- Jos tilanne ei rauhoitu, lähetä ohjaaja tai muu oppilas hakemaan apua.
- Ulkopuoliset pyritään poistamaan tilasta. Pyri huolehtimaan myös muiden oppilaiden valvonnasta (ohjaaja/toinen luokka). Tarvittaessa pyri myös itse poistumaan tilasta.
- Ensimmäisenä paikalle saapunut aikuinen auttaa tilanteen rauhoittamisessa.
- Häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistaminen sekä kielletyn tai häiritsevän esineen/aineen poisotto-oikeus on rehtorilla ja opettajalla. Tilanteessa rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää välttämättömiä voimakeinoja, hätävarjelutilanteessa myös muilla. Välttämättömien voimakeinojen on oltava oikeassa suhteessa oppilaan tai opiskelijan ikään ja tilanteen uhkaavuuteen tai vastarinnan vakavuuteen sekä tilanteen kokonaisarviointiin. Tilanteessa tulisi olla mukana aina kaksi aikuista, mutta voimakeinoja saa käyttää vain rehtori ja opettaja.
- Fyysiseen puuttumiseen tarvitaan paikalle aina toinen opettaja, ohjaaja voi olla vain todistaja.
- Työntekijä käytetään tarvittaessa terveyskeskuksessa tai työterveyshuollossa.
- Vakavissa tilanteissa paikalle hälytetään poliisi.

- Tilanteen jälkeen sovitaan opetuksen järjestämisestä loppupäivän osalta.
 - Väkivaltaiselle oppilaalle järjestetään kasvatuskeskustelu, jonka päätteeksi yhteydenotto kotiin.
 - Jos kasvatuskeskustelua ei järjestetä heti, ota yhteys kotiin.
 - Tarvittaessa muut koulun kurinpidolliset toimet (jälki-istunto, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen).
 - Tarvittaessa rehtori evää oppilaalta koulunkäyntioikeuden loppupäiväksi tai pidemmäksi ajaksi.
 - Tarvittaessa ota yhteys oppilaan huoltajiin ja pyydä, että he hakevat oppilaan.
- Tarvittaessa järjestetään palaveri, johon kutsutaan huoltajat.
- Asia käsitellään pedagogisessa ryhmässä ja sovitaan tarvittavat jatkotoimenpiteet (väkivaltaisen oppilaan, uhrin ja muiden oppilaiden osalta).
- Viimeistään kolmannen Kake-keskustelun jälkeen Kake-opettaja tekee lastensuojeluilmoituksen.
- Jos oppilaan rauhoittamiseen tarvitaan fyysistä voimaa, tilanteesta laaditaan ilmoitus välttämättömien voimakeinojen käytöstä, joka toimitetaan rehtorin kautta sivistyslautakunnalle.
- Tilanteesta laaditaan ilmoitus kiusaamisesta/uhkatilanteesta työpaikalla, joka toimitetaan työsuojeluvaltuutetun kautta turma-ryhmän käsittelyyn.
- Huolehditaan henkilökunnan tiedottamisesta ja jälkipuinnista. Tarvittaessa käytetään ulkopuolista apua.
- Tehdään tarvittaessa rikosilmoitus.
- Sovitaan sivistysjohtajan kanssa jälkiselvittelytavoista.

Opettajan/ henkilökunnan jäsenen väkivaltainen käyttäytyminen oppilasta kohtaan

- Kaikki tietoon tulleet tapaukset tutkitaan ja sovitaan tarvittavat jatkotoimenpiteet.

Väkivaltainen aikuinen koulussa

- Suojaa oppilaat ja itsesi esimerkiksi lukitsemalla ovi tai ohjaamalla heidät turvalliseen tilaan.
- Tiedota rehtoria, joka tiedottaa muita koulussa olevia hätäkuulutuksella.
- Otetaan yhteys poliisiin.
- Sovitaan tarvittaessa jatkotoimista.

Kiusaaminen

Kiusaaminen on pahan mielen aiheuttamista/negatiivista toimintaa, joka on

- tahallista
- toistuvaa
- kohdistuu suhteellisen puolustuskyvyttömään lapseen tai nuoreen.

Kiusaamisen muotoja ovat toistuva ja rasittava:

- nimittely, pilkkaaminen, toiselle nauraminen,
- töniminen, tuuppiminen, lyöminen, potkiminen,
- ulkopuolelle jättäminen, syrjiminen,
- ilkeiden lappujen lähettäminen,
- ilkeiden juttujen, juorujen tai valheiden levittäminen,
- toisen tavaroiden ottaminen, hävittäminen, piilottaminen tai rikkominen,
- netissä tapahtuvaa loukkaamista, esim. kuvien laittamista nettiin ilman lupaa,
- ilkeiden tai uhkaavien tekstiviestien tai sähköpostien lähettäminen
- sukupuoleen perustuva tai seksuaalinen kiusaaminen.

Kiusaamisen vähentämisessä pitäisi kiinnittää huomio koko ryhmään, niin että kiusaaja ei saa tukea ryhmästä (ei yleisöä, ympärillä naureskelijoita tai muita kiusaamiseen mukaan menijöitä jne.) ja että yhä useampi asettuu kiusatun puolelle tai osoittaa, ettei hyväksy kiusaamista. Kiusaamistilanteita ennaltaehkäistään parhaiten luomalla turvallinen, suvaitsevaisuuteen ja toisten huomioimiseen kannustava työskentelyilmapiiri. Siihen kuuluu asiallinen ja toisia kunnioittava kielenkäyttö ja tasa-arvoinen kohtelu. Aikuisten tehtävänä on toimia vastuullisina aikuisina.

Sääksjärven koulussa noudatetaan Lempäälän SOPU-mallin ohjeistusta ja periaatteita. Koulussamme toimii SOPU-tiimi. Tiimin päätehtävä on järjestää vertaissovittelu ja -aikuissovittelutoimintaa, selvittää koulun kiusaamistapauksia sekä järjestää kasvatust keskusteluita.

Sääksjärven koulun SOPU-tiimi 2019-2020:

Puheenjohtaja Jari Viitala

Kasvatust keskusteluopettajat: Jussi Niemi, Tomi Hietanen

Kiusaamistapausten selvittäjät: Annamaria Tervonen, Elina Seppi, Katja Harjunpää, Minna Nikunoja

Sovitteluohjaajat: Ann-Mari Nousiainen, Sanna Pihlamo, Hannele Helminen, Teija Pirinen, Laura Alijoki, Jari Viitala, Annamaria Tervonen, Minna Nikunoja

Kiusaaminen ei ole koulussa sallittua ja kiusaamistilanteisiin puututaan välittömästi.

